

De vijftig in het vizier: groeipad voor de werkzaamheid van 55-plussers

Arbeidsmarktflits 110 | 22 juni 2012

Om de globale werkzaamheidsgraad naar een substantieel hoger niveau te tillen, wil Vlaanderen de helft van zijn 55-plussers in 2020 aan het werk. In 2010 kwam de werkzaamheidsgraad van Vlaamse 55-plussers uit op 38,2%, nog een heel eind verwijderd dus van de 50%-doelstelling. Per honderd inwoners tussen 55 en 64 jaar moeten er in 2020 een dozijn extra (nog of opnieuw) aan de slag zijn. In procenten uitgedrukt oogt de kloof tussen realiteit en streefdoel al evenmin bemoedigend: de werkzaamheidsgraad van onze 55-plussers moet in een decennium met 30,9 procent omhoog. Gelukkig is de werkzaamheidsgraad van 55-plussers een van de weinige arbeidsmarktstatistieken met een spectaculaire *track record*. Sinds 1996 is deze indicator haast verdubbeld. Kijken we tien jaar terug, dan tekenen we een stijging op van exact vijftig procent (25,4% werkzaamheidsgraad in 2000). Ondanks de economische crisis bleef het aandeel werkende 55-plussers ook de voorbije jaren toenemen. Het is dan ook redelijk om te veronderstellen dat de positieve trend nog een tijd zal aanhouden en dat we in 2020 een stuk hoger zullen eindigen dan de 38,2% van 2010. Maar hoe hoog?

Simulatie van de werkzaamheid in 2020

Het simulatiemodel van het Steunpunt WSE berekent toekomstige werkzaamheidsgraden door historische evoluties op het vlak van arbeidsdeelname toe te passen op de cijfers voor een recent referentiejaar. De bevolking (de noemer van de werkzaamheidsgraad) evolueert in deze projectie volgens de ramingen van het Federaal Planbureau. Het gaat om een simulatie 'bij ongewijzigd beleid', die dus geen rekening houdt met de onlangs genomen maatregelen die een hogere arbeidsdeelname van 55-plussers beogen. Een simulatie op basis van de werkzaamheid in 2010 en evoluties in de periode 2005-2010 levert voor 2020 een graad op van 46,1%. Als de toenemende participatie van 55-plussers zich aan een vergelijkbaar tempo doorzet, landen we in 2020 een kleine vier procentpunten onder de target. Om de doelstelling te halen zijn er bijkomend 35 900 werkenden nodig, bovenop de ruim 120 000 extra werkenden die het model simuleert bij ongewijzigd beleid.

Groeipad werkzaamheid 2020

In het kader van het in februari 2012 afgesloten Vlaams loopbaanakkoord becijferde het Steunpunt WSE een groeipad voor de werkzaamheidsgraad van 55-plussers tot en met 2020. Dit groeipad kan dienen voor een evaluatie van de eindeloopbaanmaatregelen die in het akkoord zijn opgenomen. De vernieuwde 50-pluspremie en de uitbreiding van de systematisch aanpak naar werklozen tot 58 jaar zouden de werkzaamheid van Vlaamse 50- en 55-plussers moeten stuwten tot boven de gesimuleerde graden die uitgaan van een onveranderd beleid. Om de afstand tot de 50%-doelstelling te overbruggen, is het nodig om de gesimuleerde cijfers in elk jaar op te hogen. Voor deze opwaartse correctie hanteren we de verhouding tussen het aantal extra werkenden die nodig zijn om de doelstelling te realiseren en het aantal extra werkenden die we volgens de simulatie mogen verwachten. Concreet betekent dit dat we de gesimuleerde stijging van het aantal werkende 55-plussers ten opzichte van het vorige jaar telkens met bijna dertig procent ophogen. In het groeipad stijgt het aantal werkenden dus volgens het ritme van de simulatie, maar aan een verhoogd tempo. Het groeipad reikt overigens geen inhoudelijke of beleidsmatige oplossingen aan, maar biedt een reeks tussentijdse streefcijfers die de te leveren inspanning tot 2020 op een

onderbouwde manier spreiden. Het toont de weg (of alleszins een van de mogelijke wegen) die we cijfermatig moeten afleggen om in 2020 de doelstelling te halen.

Tabel 1 geeft een overzicht van de gesimuleerde cijfers bij ongewijzigd beleid en de aantallen en graden in het groeipad naar 50% werkzaamheid in 2020.

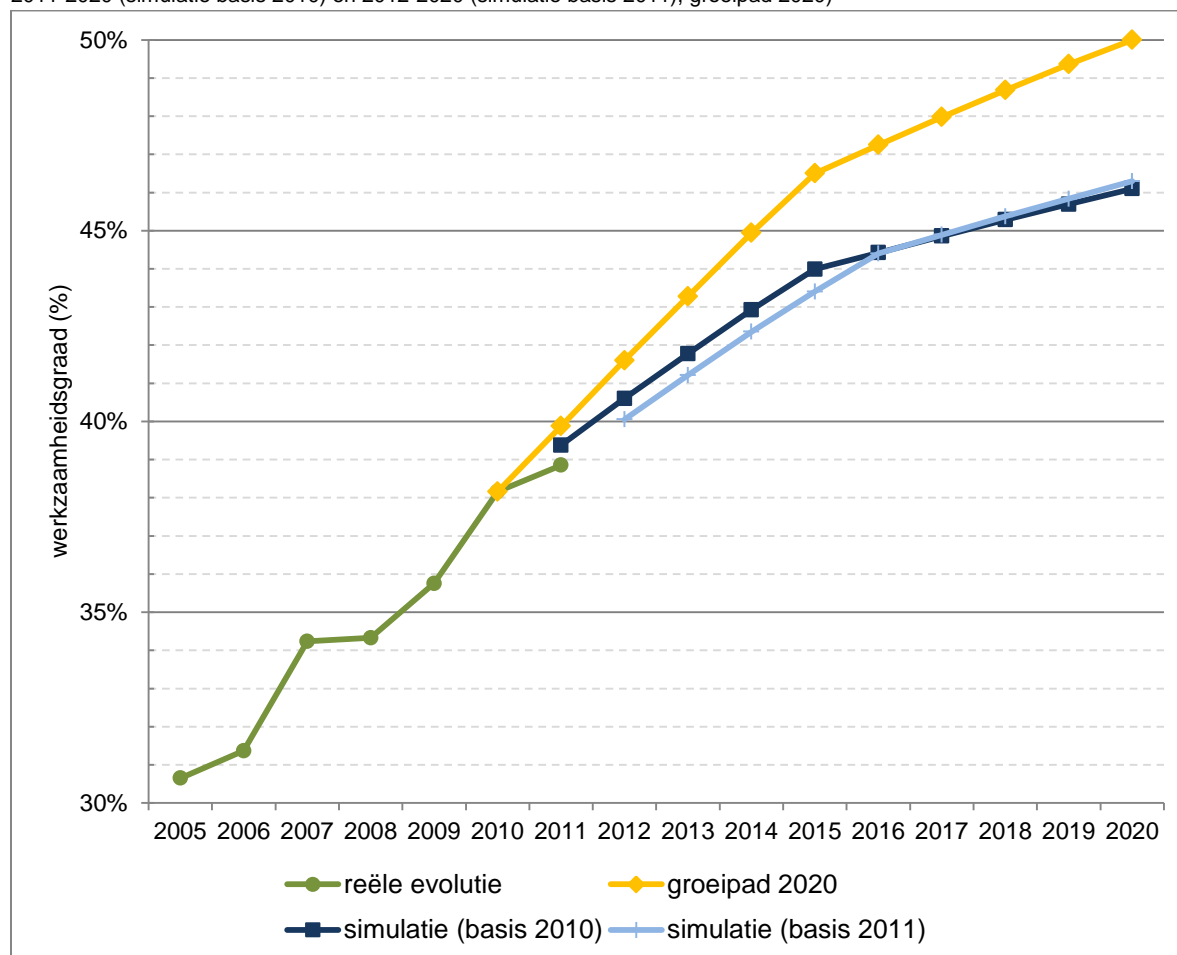
Tabel 1. Evolutie in aantal werkenden, het verschil in aantal werkenden t.o.v. het vorig jaar en de werkzaamheidsgraad van 55-plussers (Vlaams Gewest; simulatie en groeipad 2020)

	Aantal werkenden (n)		Aantal werkenden: verschil t.o.v. vorig jaar (n)		Werkzaamheidsgraad (%)	
	Simulatie bij ongewijzigd beleid	Groeipad naar 50% in 2020	Simulatie bij ongewijzigd beleid	Groeipad naar 50% in 2020	Simulatie bij ongewijzigd beleid	Groeipad naar 50% in 2020
2010	299 600	299 600			38,2	38,2
2011	313 500	317 500	+13 800	+17 800	39,4	39,9
2012	327 500	335 500	+14 000	+18 100	40,6	41,6
2013	342 200	354 500	+14 700	+19 000	41,8	43,3
2014	357 900	374 700	+15 600	+20 100	42,9	44,9
2015	373 500	394 900	+15 700	+20 200	44,0	46,5
2016	384 200	408 600	+10 600	+13 700	44,4	47,2
2017	394 700	422 100	+10 500	+13 600	44,9	48,0
2018	404 900	435 300	+10 200	+13 100	45,3	48,7
2019	415 000	448 400	+10 200	+13 100	45,7	49,4
2020	423 800	459 700	+8 800	+11 400	46,1	50,0

Bron: FOD Economie – Algemene Directie Statistiek EAK, Bevolkingsvooruitzichten FPB (2011), cohortsimulatiemodel 'werkzaamheidsgraad' Steunpunt WSE (Bewerking Steunpunt WSE)

De cijfers voor 2011 van de Enquête naar de Arbeidskrachten, die na het uitstippelen van het groeipad gepubliceerd werden, maken een eerste evaluatie mogelijk. In 2011 was 38,9% van de Vlaamse 55-plussers aan het werk. Dit is meer dan in 2010 (38,2%), maar minder dan de simulatie voor 2011 bij ongewijzigd beleid (39,4%) en bijgevolg ook lager dan de graad die het groeipad voor 2011 vooropstelt (39,9%). De gegevens voor 2011 laten ook een nieuwe simulatie toe, met 2011 als referentiejaar en 2006-2011 als referentieperiode. Figuur 1 toont het resultaat van deze update, samen met de simulatie op basis van 2010 en het op deze simulatie gestoelde groeipad. Ondanks het wat 'tegenvallende' startcijfer voor 2011, levert de nieuwe simulatie voor 2020 een iets hogere graad op (46,3% versus 46,1%).

Figuur 1. Evolutie in de werkzaamheidsgraad van 55-plussers (Vlaams Gewest; reële graden 2005-2011, gesimuleerde graden 2011-2020 (simulatie basis 2010) en 2012-2020 (simulatie basis 2011), groeipad 2020)

Bron: FOD Economie – Algemene Directie Statistiek EAK, Bevolkingsvooruitzichten FPB (2011), cohortsimulatiemodel 'werkzaamheidsgraad' Steunpunt WSE (Bewerking Steunpunt WSE)

Uiteraard kunnen we de impact van de beleidsacties in het kader van het loopbaanakkoord nog niet evalueren op basis van de cijfers voor 2011. Hetzelfde geldt voor de pensioenhervormingen van de regering Di Rupo. Maar eens de Vlaamse en federale maatregelen op kruissnelheid komen, zouden we toch aansluiting moeten vinden bij het groeipad, anders dreigen we in pakweg 2018 geconfronteerd te worden met een afstand tot de 2020-doelstelling die (zonder brute ingrepen) niet meer te overbruggen is.

Verder lezen

Het Steunpunt WSE werkte ook groeipaden uit voor de werkzaamheid en indiensttredingen van 50-plussers. Zie hiervoor Theunissen, G., Herremans, W. & Sels, L. 2012. *Streefcijfers Vlaams loopbaanakkoord. Groeipaden voor het bereiken van de 50+ werkzaamheidsdoelstellingen en het opkrikken van de 50+ indiensttredingen*. WSE Report. Leuven: Steunpunt Werk en Sociale Economie. Dit rapport bevat ook meer duiding bij de werkzaamheidssimulaties.

Steunpunt WSE

Het Steunpunt biedt een webtool aan waarmee u zelf toekomstige werkzaamheidsgraden kan simuleren. Zie de rubriek 'interactieve toepassingen' op www.steunpuntwse.be.

Een eerste reeks ramingen van de impact van de recente federale pensioenhervormingen op de werkzaamheidsgraden van 55-plussers vindt u in Neefs, B., Herremans, W. & Sels, L. 2012. De doelstelling binnen handbereik? Potentiële tewerkstellingseffecten van een hervorming van de uitredestelsels. *Over.Werk, Tijdschrift van het Steunpunt WSE*, 22(2), 93-101. Leuven: Steunpunt Werk en Sociale Economie.

Gert Theunissen
Steunpunt Werk en Sociale Economie